

ULYSSES ALDROVANUS
PATRICII BONONIENSIS
QUADRYPEIDVM OMNIŪ BISVLCO
HISTORIA

IOHANNES CORNELIVS VTERVERIVS BELGAE
colligere incepit
THOMAS DEMPSTERS BARO A MYRESK SCOTIAE
perfecte absolvit

HIERONIMVS TAMBRIVS
in lucem edidit

AD HONORIFICVM ET REVERENDISSIMVM
D. PARIDEM LODRONIV COMITEM
ARCHIEPISCOPVM ET PRAESIDENTEM
SALISBURGENSEM

SEDES APOSTOLICAE LEGATVM NOSTRVM
Cum In luce copiosissimo
VPERIORVM PERAGIT

FORTITUDO
ET
MAGNANIMITAS

Nec minor est dissensus de cornu, uam laudat. hactenus unum ei tantum cornu assignant, Pausanias, grauis, & fidelis Scriptor, duo, *αὐτῶν ἑκάστην ἰσχυρὰν ἔχει, ἀλλ' ἕνα* quod super ne contempit, *εἰς ἓν μὲν γένος, ἑξ ἑκαστοῦ, ἀλλ' ἕνα γένος*. Adducit sanè melocus ille, ut de Iuccin. Et relatione C. Plinii iterum querat, & existimem quibusdam Rhinocerotibus duo esse cornua, sed non omnibus; nam nec verisimile Agatharchidem cum Plinio, & alijs int. à citandis, hoc tam supinè negiexisse, nec locus M. Martialis Coqui explicari potest, nisi duo cornua admittamus, ita enim libro spe. & c. c. lxxviii. epigr. 22.

Quale car-
nis, & quib-
usplex?

Καὶ μὴ γὰρ ἄρα γένος ἑκαστοῦ ἑξ ἑκαστοῦ ἔστιν ἕνα.

Pulchrè describit Oppianus Cilix lib. 1. Cyneget. V. 552. sed inaudita ab alijs ratione, quod fecim, Serium in eo animalare sequiorem oua esse, nec in specie locumnam esse, quæ patias, & ceteri prout: verba eius sunt,

Ῥινόκερος δ' ἄρα γὰρ μὴ ὄντι δίμυξ αἰθουκέρως
 καὶ ἄλλοι μὲν γὰρ, ὄλεον δ' ἔτι ἰσχυρὰ ρινότος
 Λιπὸν δὲ λίρας, αἰετὶς ἀπαρχαίεν, ἀγρῶν ἀορ
 κάου, καὶ χαλκόντι διατρίσθην ὄρεστας
 ἄνθρα, βριαρῆς τὴ διαμῆξην χαρὰν ἄνθ
 κῆρος, καὶ ἄνθρα πρὸ πρὶ ἰσχυρὰ μὲν ἰλίφρατι
 Πόλλ' αἰετὶς ἐκαστοῦ ἑξ ἑκαστοῦ ἔστιν ἕνα
 Ἡρίμα δὲ ξαίθρα ἰσὶ καλλυαύμασι μετώπιοι,
 καὶ ἰσὶ ῥα δὲ κενυγῆ ἰσὶ ἰσχυρὰ τεφύρασι.
 Πάρις δ' ἄρ' ἰσὶς εἰσὶ, καὶ ἄνθρα ἰσὶς ὄρεστας,
 καὶ τὸ δὲ καὶ ἰσὶς, ὄρεστας δ' ἰσὶς ὄρεστας
 ἰσὶς δὲ ἰσὶς ὄρεστας ὄρεστας ὄρεστας ἰσὶς ὄρεστας,
 εἰς αὐτὸς ὄρεστας εἰσὶν, ἰσὶς ἰσὶς ὄρεστας ὄρεστας,
 εἰς ὄρεστας ὄρεστας, ὄρεστας ὄρεστας, ὄρεστας
 Νύσθρα τὸ δὲ καὶ ἰσὶς ὄρεστας, καὶ ἰσὶς ὄρεστας.

Et sic Latine sonant, tam vulgata uentio haud quaquam consona Graecis,

*Rhinoceros autem, utque, utque Indico, est corpore imperiosus
 Non magis maior, primum uero supra summi: atem pass
 Surgit curam, ge me, acutum, uero uero uero uero
 Illis et utque uero uero uero uero uero uero uero
 Uero uero uero uero uero uero uero uero uero uero
 Sed in pulueribus insistentibus propter uero,
 Sensum uero uero uero uero uero uero uero uero,
 Et in uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 Utque uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 Et uero uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 An ex uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 An ex uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 An ex uero uero uero uero uero uero uero uero uero,
 Sine uero uero uero uero uero uero uero uero uero.*

Perierunt
multi uete-
res aucto-
res.

Multa ille ab alijs prætermissa nos in isto quadrupede docet, ut reor sanè, quod uisum semel animal ad sui explicandam naturam multos ueterisq; linguæ auctores excitaret, ita suadet Claudiu Aelianus lib. 17. de animalib. cap. 44. *Ῥινόκερος ὁ ὄρεστας γράφει τὸ ἑλκὸς ἰσὶν, ἰσὶς γὰρ καὶ ἰσὶς* λῆρον πόλλοι, καὶ Ῥωμαίων τὴ δὲ ἰσὶς μὲν. τὰ δ' ἰσὶς αὐτὸς κατὰ τὸν βίον ἔσθην, ἢ γὰρ ἰσὶς ἰσὶν. In primis uerbis latet mendū, ideo referendū uero γράφει μὲν, & sic sensus constat. Petrus Gillius uerit Rhinocerotis figuram describēte, uero frigidum esset, cum Graecorum per uero, & Ῥωμαίων, qui illum uiderent, eius figuram per uero, et uero uero, & naturam eius ἰσὶς uero uero uero uero uero uero uero uero uero. Sed uero ne illi perierunt, nec ad nos peruenierint. Et certè multum Oppianus ab alij differt, nam a siao Indico, seu orygi tantū in magnitudine parem uult, cum alij æqualem Elephanto extollunt: Quæ illi est uero uero, & dorsum maculis purpureis distinctū, alijs est colobuxeus: Omnes inares esse fidem omni uero uero, tam uero animal sine semine, aut coitu posse prodire: Et tamen id probat exemplis idem Aelianus.

*Ἡ δὲ καὶ διερδῆσθαι ἰσὶ ὄρεστας: θαλάσσης
 Βίος δὲ αὐτὸς ἰσὶς τὰ φέει, καὶ ἰσὶς ἰσὶς ἰσὶς
 ὄρεστας: ἰσὶς ἰσὶς ἰσὶς ἰσὶς, καὶ ἰσὶς ἰσὶς ἰσὶς
 ὄρεστας, ὄρεστας, τὰ, τὴ Ῥωμαίων τὴ φέεται. Ita uerba concipiuntur.*

*Negens an
digni. & do
si quis:*

temperenter, & manu fiant, quod in Iudæi cuiusdam artificio manifestum voluit, qui tale corne
 Reip. Venetæ venecidit. Sed ut de virtute illa venenum extinguendi, depellendiq; incertum sit
 illud exploratissimum cornu Rhinocerotem veterum pugnam cum Elephanto in C. Plinio locu.
 corruptus est lib. 18. cap. 1. *cum abire ex aculeo, hinc et que cornua Elephanti, & saxo Rhinocerotis.*
& utrumque apti de visum fias. Legendum est plioo, aperteque sensu. *hinc et que cornua Elephanti,*
& saxo Rhinocerotis, & utriusque apti. Eodem enim pugnae genere uti Rhinocerotem, & verum, dicitur
 in his. Denique unum hinc inter feracissimas inuicemque asurabis, & pugnandi vitum exprimit C.
 Aelianus lib. 17. cap. 24. Latini inter preterita verba suavitatis: *In siuina mare, cornu gerit, quod ma-*
stro acinus existit, ex eoque potest traxit, neque ipsum illi ad inuicem concedit ferro, quod quidem ip-
suo, cum est contra Elephantum pugnaturus, saxo ex aculeo, & imat. Cetera vero est parata cum Ele-
phanto, nam hic & procerissimus est, & fortissimus. Cornu igitur conspiciunt Elephanti crura subiens,
alium discernit, & laterat, sique effusa sanguine succumbit, pugna eorum est de partibus, pro usque
interdus, multo uero diuinit. Et si alium non praecipit Rhinoceros, sed inter iuuu equatum ab Ele-
phanto praecipit, illi probas, & apprehensit, at irabunt, & retinetur, & dentibus eum feru-
bus confectum, ac tametsi eius pelles ea existat firmitate, ut agri iaculo penetrare queat, tamen tam
uolentibus ab Elephanti impetus, ut eam traxerit. Hinc ille fortis à pellic duritia nomp; uideri potest
 muruæ, nam Graeci ut *πίρην ασπίδα*, ita *πίρην πέλεκυ* appellant; pugnatam eam Plinio Aelianus
 nam iste durissimū dicit, & vix sculo penetrabile corium attribuit, ille multo reuocem Elephā
 tū pellens ac delicatiorē adūgnat. Sed parum interest, cum modo utriusque bellæ uatura, pu-
 gnamque inuicemque consistet, & percipitur.

*Elymon no
uuo.*

QUANDO PRIMVM

in Europa uisus.

*Pugna Hi-
storicor.*

EXOTICVM est, peregrinumque animal, nec quo Aristotelis Graecis, nec Romanis,
 quidem ante annum Urbis conditæ 666. cognitum; sed per quos Italiz monstratum, aut
 cuius opera productum, inter antiquarios non conuenit, quam controversiam tangit Cz-
 lsius Rhodiginus lib. 16. Antiquar. lib. 2. cap. 15. Dio Cocceianus lib. 51. uult: Augustum Octaui-
 num; deuicta Cleopatra, cum anno 12. triumphum de ea duceret, qui fuit Urbis annus 725,
 Rhinocerotem omnium primum in triumphali pompa traduxisse, & publica ludorum solennitate
 consecuisse, *Θυρια κί βοτῶ ἀδία τε πᾶμπελῆς, καὶ πῖρην πέλεκυ, ἰσχυρὸς τε πικρὸς μύρ, πρῶτος τῆτι ἰ-*
στῆ Ρωμαίων ὄφθια ἰσφάγη. Καὶ ὁ μὲν ἰσχυρὸς ὄφθιος ἔστι, πολλοὶς τὰ ἴσφρη, καὶ πολλὴν τὰ ἴσφρη ἰσφάγει
ὁ δὲ ὄφθιος μύρ τὰ μὲν ἄλλα ἰσφάγει, καὶ πρῶτος τῆτι ἰσφάγει, καὶ πῖρην πέλεκυ, καὶ πῖρην πέλεκυ, καὶ πῖρην
πέλεκυ, καὶ πῖρην πέλεκυ, καὶ πῖρην πέλεκυ. Vertit Franc. Sylburgius: *Multa fera, ac animosissima in triumpho*
Aetico traducta, aut praelata, & inter haec Rhinoceros, & cetera. Hinc uisus: Hic Hippopotamus
Latini Graeca uoce appellant, hinc primum, & uisus Roma, & uisus sunt. Equus ille, quate sit, ex-
imat, multo uero diuinit, multo plures uiderunt. Rhinoceros autem cetera Elephanto similitudo, est, ut in
apud ἰσφάγει πᾶμπελῆς πρῶτος μύρ, & hinc πῖρην sunt iouent. De ueroque animali fallim; nam

Est et Dia-nis.

Hippopotamus Iodis Aedilicis M. Scauri primū populo Romano ostentus. Plinio auctore lib. 8.
 cap. 6. & Rhinocerotem primus Cn. Pompeius magnus Iudis editis exhibuit, multis antequam
 nascere eum Octavianus annis. Idem Plinius lib. 8. cap. 20, qui cum Romanus esset, & clausis Roma-
 nae praefectus, & ducentis annis, ut minus, seculo illi uicinius fuit, existat. Graeculam in re peregre-
 na facile apparet. Adde, contra Dionem pro Plinio stare C. Iulium Solinum Polyhistor. cap. 43.
Ause Iudas Cn. Pompeij Romana spectacula Rhinocerotem nesciebant. Hanc sententiam ut ueriores
 sequuti uiri graues, Anton. Coccius Sabellius in paraphrasi ad Suetonij locum laudatum. Pa-
 trum etiam nostrorum memoria Erasmus Iulianus Regi ostentum, donoque datum Rhinocero-
 rorem recentiores Historici adnorant, & in his Laur. Surius commentar. Res. suis tempor. ad
 annum 1513. Scilicet. Er qui hodie Americam nauigando explorarunt, frequenter feram istam
 uideō, frequenter abiecta cornua, nequidquam iacentia reperunt.

VSVS IN SPECTACVLIS

Romanis, & cruentus conflictus.

VSVS eius Romæ, nisi explendæ populi libidini, nullus; nam in eo, præter atrocem, cruentamque dimicandi naturam, nihil memorari dignum, aut vitæ necessarium, deprehenderunt, itaq; ut quæcumq; alia alimentia visu raro, aut corporis mole horrenda, ita *Rhinoceros*, & in pompâ Triumphali prælarus, & gladiatorijs ludis in arena theatri, aut *Curio* producebatur. Hostes ei componebatur, & cum illo committebatur, ut verbo proprio vitæ, rei hostem suam naturalem, scilicet *Elephantem*, qui plerumq; ab illo superabatur, ut ex superioribus constat, & experientia nuper comprobatum, cum anno: 515. Emanuelz Portugalliz rege spectaculum edente *Vlyssiponzæ* *Elephantem* post longum certamen prostravit, vel hostes ei in spectaculo nulli, ita intelligendus est *C. Sacerdotius* in *Augusto* cap. 43. *Elephantem spectaculorum dies, si quantum quid inuistiatur, dignum ut cognita aduersum esset præsertim ordinem quilibet loco publicare, ut Rhinocerotem apud septa, Tigrim in siena, anguem quinquaginta cubito- rum præcomitis: innocua hæc erant spectacula, nec effuso sanguine populus oblectabatur, sed sola oculorum voluptate erat contentus. At in cruento arenæ certamine aliquoties à Domitiano pro- ductas, ac cum Tauro commissus Martialis eoquus libello Amphitheat. epigr. 9.*

Præstitit exhibitus nuper tibi, Cæsar, arena,

Quæ non promisit prælia Rhinocerot.

O quam terribiles exarsit pronus in iras?

Quantus etas cornu, cui pila Taurus etas?

Nallum animal ferocius eo, nec quod valentius in arena depugnaret. Culpam autem Martia- lem nonnulli ex Criticorum gæge, quod bellæ iram tribuerit, sed nec malè id ille, nec suæ ex- plo fecit. *Martian. Capella* lib. 3. pag. 36 l. *Seneca* lib. 2. de *Ira* cap. 3. dixi ad *Claudiam* con- sultu *Olybrij*, & *Probinii* in principio. Eodem opusculo *Martial. epigr. 20.*

Sollicitus pauidi dum Rhinocerotæ cognitæ,

Neque diu magna colligit ira fera.

Desperabantur promissæ prælia Martii:

Sed tamen is vidit, qui suis ante ferat.

Nam, ne grauem genuino cornu si: exstitit Fersum,

Latæ ut impostas Taurus in astra pilas.

Penultimum versiculum liquet esse vitio librarij deprauatum, neque enim tam vasto, & forti, coruatoque animali, ac est *Rhinoceros*, credibile videtur *Fersum* oppositum, qui nec corporis mole, nec robore, nec armis ei vilitenus conferendus foret, quare: corrigendum

grauem gemino cornu dum sustulit Fersum.

Domitius Claudianus, & *Angelus Politianus* retinuerunt *masè Fersum* quam *Vri* natura vis, proprietates, illi loco potius conueniant: *Plinius* lib. 8. cap. 1. supra à me correctas, & lib. 1. cap. 37 cum ista *Vri* cornua describit, ut raro alijs poculis barbari ad Sepestrationem vergentes vrantur. *Strabon* ad lib. 2. *Georg.* Eadem alij. *L. Seneca* *Hippolyto* Act. 1. Sc. 1.

Tibi dans variæ pectora Tigres,

Tibi nullos terga Bisontes,

Lasque feri cornibus Vri.

Hucusquæ de indomito eius robore, pugnacitate, naturaque, atrox, pergo porro.

CORNV QVALE.

INGENS auctorum dissidium cogit hic amplior em de cornu eius disquisitionem in- stituere, omnia enim sententia incerto. Sunt qui duo, ut dixi, cornua ei assignant, ut præ- ter laudatos supra, *Nannus* de *Damiani* representatus à *Pietro* lib. 2. Hieroglyph. ad finem. *Eucherius* vetustissimus auctor: *Terribilis fera Rhinoceros, cui gemina in naribus cornua.* Et cui- cit præne eruditorum consensus, ut duo cornua eam habuisse constet, a quo in loco hæc cornua, quæve figura? Valde est ambiguum, in eodem *Domitiani* nammo cornua æqualiter, parique magnitudine è naso exerefeunt, nisi fortè, quod credibilius est, forma illa *Elephantis* est, non *Rhi-*

*Nannus De
vitiis.*

Amacerotis, ut schema ostendit, a Pterio ibidem loci productum.

Alij placent duo quidem esse cornua, sed inaequali magnitudine, & illi in diversas sententias abeūtes, Domitius Calderinus, & Theodorus Marcellus cornu maius in nare collocāt, minus in humero. Nonnulli demum maius cornu in naso, minus in fronte, aliquo supra spatio, cōstituant.

Est & quorundam Doctōrum opinio, & in his sunt Ioannes Bodinus, & Conradus Riterquius comment. in lib. 2. Oppiani, qui censent maius coru supra, minus verō infra esse, sed non absurda Lectoris, quid sequendum sit, colloquimur.

3. Nec minus difficultas est de forma ipsius cornu. Supra obiter attigi rectum fuisse *intra tibia* hinc nigra et ansercent. At is rectum quidē esse iudicatur, sed sine linea, sunt vni claris, qui coru illud incuruū forma huius credunt fuisse. Præter Aræmidorus Geographus apud Strabonem lib. 16. cuius verba Latina sunt, nam Græca non sunt ad manum. *Rhinoceroses longitudine parum ab Elephantis excedantur, quos Alexandria vidisse affirmas colore hinc, Elephantis similis, magnitudine tauri, forma apro proxima, præsertim quoad rictum, præter nasum, qui coru quoddam est recurvum, omni esse durius, eo pro armitus videntur, quem admodum aper dentibus, habes enim duas singulas unquam. Dorsum volumina dorso usque ad venter circumventia, alterum in hanc versum, alterū in eandem. Hæc dicimus de eo, quia nobis visus est.* Diodorus Siculus eadem scribit lib. 4. Bibiath. cuius verba, interprete Laurentio Rhodomano, hæc sunt: *Est animal, quod ab re Rhinoceros coru vocatur, ut viribus Elephantis, magis indine inferior, pelle durissima, colore hinc, in summitate nasi cornu gerat, firmum forma, durumque ius ferri hoc pabuli causa cum Elephantis certat: ac nitentior ad sua cornu, deinde cum Elephantis congressus, ventrem grauius istum cornu, tanquam gladio profectus, hinc pabulo pugnant, bellam in exanguem reddit. Si vero Elephas illius rictum præoccupat, præfoculæ caput, cum superior sit viribus, demitibus laniat. Est cornu ille, & pugnam egypte describit.*

Cornu forme.

Præstantia

Agatharchidas vetustissimus auctor. *ομοιοτι τα ακρον οφειται μικταρι αιρα, εισηση ενδ βια παραλασιω.* Repandum in naribus fert curu, ad ferri vim et rigorem proximè accedens. Et nam Latinorum sententia est. C. Iulius Solinus polyhistor. cap. 63. *In aribus cornu unicum, et irapabile, quod subinde attritum canibus in musticem excitat, eoque aduersus Elephantis præligatur. per ipsi prope longitudine breuius cruribus, naturali solo aluum pectus, quæ solum intelligit actibus suis perniciam.* Ita ergo, antea malè solum legebatur. Euiusmodi ergo hoc illuiterium, & quouo: u scriptorum testimonio, ut existimem non rectum, neque linea distinctum, sed planè teniter inflexum, ac recuruum fuisse, ita tamen ut curuatura illa modica nulla ratione pugna cum hoste impediret, haud longè figura ablini ab aprorum dentibus, ut arbitror, quado *Præstantia* facile eo colere potuisset.

CORNU VSVS IN BALNEIS.

Maxima in theinis, si vlla in re, Romanorum superbia, nam & ingens in ijs apparatus, & sumptus immodici, & quotidianus luxus. Q. Symmach. lib. 8. epist. 23. M. Plaur. Trucul. Act. 2. Sc. 3. Ad has Capserij, seu quadrantariz mulieres guttos habebant, in quibus oleum reseruabant vulgaribus loturis idoneum. Vetus Scholiastes Iuuenalis ad Satyr. 3. V. 262. *Guttus ab eo, quod guttam mittit, quem habens Capserij.* Ipse Satyricus de loci:

*Iam lauat, & bucca foculum excitat, & sonat vinctis
Surgitibus, pleno componit limba gutto.*

Ut gutto tenuioris fortunæ homines cōtenti, lautioribus cornu Rhinocerotis pro gutto erat. Vetus Scholiastes Iuuenalis ad Satyr. 7. V. 139. *Magna Rhinocerate, id est, magno gutta: quod sicut Rhinoceros sit ingentis nasi.* Ipse poeta

Gutti balnei.

*Matro deficit: hic est
Fossilli, magno cum Rhinocerate lauat.
Ex cornu isto guttus erat grādi pretio. M. Martialis lib. 14. epigr. 53. cuius lemma est Rhinoceros.
Nuper in Ausonia Domini spectamus arena
Hic erit ille iūv, cui pila Taurus erat.*

Præcedentis epigrammatis lemma fuit, *guttus cornu*. Ut appareat ipsa Rhinoceroti, & hoc uicinus, nulla facta mutatione, guttos facta. Ipse Epigrammaticus:

*Gestabas modo ferre me inueniens,
Vtrum Rhinoceros te putabas.*

Erant paupere Republica guttosiam fūtilis, & lignici, vibus domesticis, & sacris peragendis epim. Varro lib. 4. de lingua lat. 102. Alitqui hunc cum *Leptis* & *ampulla* confundunt malè. Tabula sacrorum apud Bartholomæum Marlianum de Topogr. Vrb. Rom. C. Plin. lib. 16. cap. 38. *Et vus in unguis ex præda nil attingisse potest guttis saginam quo sacrificaret.* A. Gell. lib. 17. Noct. Attic. cap. 8. *guttum, hominum veterum imprudens, ac si inesse oleum, offert.* Et paulo post. *Aspicit puer*

puer guttum atracibus oculis, & sordidam vebe mentis, & serum in ollam versis. Sunt tamē qui pe-
 Rhinocerotem apud Luenaletm intelli, contendunt labrum, in quo se lauat, & maais: stabiliō:
 nam nec vllum cornu tam vastū, & ingens, ut homines capere possit. Deinde labra omnia ex mo-
 callis L. Seneca epist. 80. *Sordidus*, inquit, *quisquam sibi nunc videtur, nisi aquam argenti & epist.*
ma fuderunt. Sic optimē Iustus Lipsius legit, licet Iacobus Curacius *Epistola* in alit. *Ergo* ergo
 diuice labra caldaria epistomia ex auro, argenteoq; quæ olim ex arc. Vlpian. I. C. L. XXV. §. de
 auro & arg. leg. Claudian. lib. 1. in Euterop.

Balnearia
ex argēis.

Phædrus lib. 4. fab. 63. *Laqueum in argenteum, Eunucho g. Labras.* Vtrumque ritum signāre
 attigit Popinius de auro & Neapolitanus lib. 1. Syll. 5.
Nil ibi pitebitum, nisi quæm Tenes fac videtis
Acta, sed argento felix prepelitur vnda,
Argenteque cadis, labrisque sumentibus in stas
Delicias in ista suas.

Sed & diuersum quippiam de Rhinocerate isto apud Satyricum sentit Hieronymus Mercurialis, esse scilicet probè nata m, aut maligniter peculiatum, qui impudicitiam professus cum diuiti-
 bus ad spurcos vius lauetur, quod eroniceum omaino; & a mente poetæ alienissimum; nam licet
 eodem libro mercurialis & matrona casta, ut est in veteri patris, vna lauat, licet in eodem fo-
 lio pudicus cum impuro aqua perfundetur, quod tamē auo luenaletis fortè lege Censoria iam
 sublatum, tamen versus Martialis de homine non possat intelli, sed gutto rāum, quo oleū
 balcoatores referuabant, eruditè obseruat Martialis Raderus. Quod autem cornu istud vim quæ-
 dam veneni expultricem habere nonnulli tradiderint, & veteres ignorarunt, & ego tribulam pu-
 rosneque enim sagacem id Romanorum, & Græcorum curam fugisse, nō me latec tamen maxi-
 mas Aoyiūni regi diuitias haberi, animalium pelles, Elephā: um dentes, Rhinoceroton corua.
 Ioan. Boet. Relat. Afric. pag. 144.

Ridiculus
error Mer-
curialis.

P A R O E M I Æ.

PLVRIMÆ ab isto quadrupede loquendi prouerbiales formulæ, seu paræmia de hore-
 rante. r. Ore deformis, seu dente *Bronchus* translare vocari solebat *Rhinoceros*, quod sci-
 licet dentes emineant, ut videri possent cornua Rhinocerotis. Adria. Turneb. lib. 17.
 aduersarior. cap. 24. Lucilius Satyricus.

Bronchi.

Bronchas Bouillanus dente aduerso eminus, hic est
Rhinoceros.

Eamque idem ille deformitatem pulchre describit, per oppositionem ornatus, aut pulchritu-
 dinis. Versus eius sunt.

Non censetis hædæp λόκα πορ, καδδισπερον illum
Non licitum esse vicium, atque etiam in gūina tangere vitæ mōi
Compernem, aut vitam fuisse Amphysironis ætæ vni
Alimenta, atque alias. Labrum ipsam denique volo,
Dicere, iure vide, atque assyllabam elige quod vitæ,
Et in, iō τὰ τέρτα, aliquam rem insignem habuisse
Υερνεαυ, nauum dictum denticem eminulum vnam.

Hanc nimiam Græcanicatum vocum aff. cationem in Lucilio ridiculam ridere, & exagitat nō
 vno loco Horatius. Vide lib. 1. Satyr. 10.

Lucili affe-
ctus in
sermone.

At magnam fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit.

2. Per Rhinocerotem prouerbialiter notatum vult Hieronymus Mercurialis homines indomi-
 talbidinis, & immensè peculiatum, ut sunt plerumque nasci. Et Lamprid. in Helio gabalo; &
 ex illo Cæl. Rhodigio. lib. 27. cap. 27. Auctor obsequi carminis in priapio

Libido.

Græcæ Dulychij vase tulisse viri.

Ex quo apparet non *vafans*, sed *vafans* legi debere. Ipse videtur, modestia me, & Christia-
 nus pudor, vitæ progredi, in re tali, non patiatur; nec locus Luenaletis, ab eo laudatus, quippiam
 conducit, alium enim ipsius sentum topæ ostendimus.

Disparis.

3. Deiores per paræmiam *Rhinoceros* esse, aut Rhinocerotis osium habere dicuntur. Mar-
 tialis lib. 1. epigr. 4.

A

*Materes ut supra notandi inueniuntur, feneque,
Et pueri nasum Rhinocerotis habent.*

Sidon. Apollinar. carm. 3.

Nec nos rano bisano Rhinocerotis mitis.

Et carm. 9.

Auguro Cetero terris mi libello

Nasum Rhinocerotis am mittere.

Et sine ulla humani corporis parte erat, que non alicui affectui esset dicata, sic caput Diuinita-
ti, frontem Græuis, oculos Libidini, uulsum Auaris, genas Pudori, supercilia fatis, pectus consilio, genam
Misericordie, aures ianas Memorie, crines iustis, dentes Maiestatem, sinistram fatuocuti, nasum irri-
fioni, dicitur Antiquitas, et carura quidem per se nota sunt, aut paterga nodis De naso paulo ac-
curatius differam. C. Plin. lib. 11. cap. 37. *aliter homini nasum, quoniam nui uires sub sole irrefiani
dicuntur, nasus.* Hinc Græcis *ουρνοπιου* nasu agitato aliquem *substantiue*, hinc quod ait Plautus,
frigidam subditi suffundere. Ioan. Broch. lib. 4. Miscellaneor. cap. 31. Sic passim intelligendi. uic-
tor. Artemidor. Dauidian. lib. 1. Onecrocor. cap. 29. Helenus Acron, & Porphyrius ad Horatij Sa-
tyr. 6. lib. 1.

*Et plerique solent, naso suspensis adunco
Ignari.*

Picudo Comutus ad Satyr. 1. A. Persij V. 61. & ad illud Satyr. 3.

Ingenitas tremulas naso crispante cacbinas.

Quintilianus ex Aristotele. *Nasus significat ingenium, contemptum, risum, fastidium.* M. Mar-
tialis lib. 13. epigramm. 2.

*Nasutus serusque licet, sis denique nasus
Quantum uolueris ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum iam deridere Latium,
Non patet in unguis dicere plus a meas.*

4. Rhinoceros adagio quædam in reconditam, ætenuam *nasus*, ut prædicta omittam, *hilis sedes, bilis.*
Plaut. Amphitruone. Sc. Dij.

A. Persius Sat. 1. V. 91.

iracundus naso, rugosaque fauus.

Cum ergo uulsum animal tam ingentem nasum habeat, metis in derisoris, & iracundos pro-
uerbialiter detorquebitur, de posteriori etiam Martialis supra

O quam terribiles exarsit pronus in iras.

Vultu tantum adulo, & ierimonem finio.

HIEROGLYPHICA.

ABET etiam in arcana Aegyptiorum Theologia mysticas quasdam signifi-
cationes Rhinoceros, quas ex unico Pierio Valeriano, quia non est ad manum
Horus Apollo, deducam. Is ergo lib. 1. Hieroglyph. ad finem nonnullas ponit.
1. *iracundiam ex ardore ferociter faciam*, qui describere uelit, huius qua-
drupedis emblemata exhibeat, qui diu in arena, verberis, stimulis, flammis etiam
irritatus, nulla ferocis figura exhibuit, dum concepto, licet lento, furorẽ, egre-
gio spectatui erit, unde Martialis supra.

*Desperabantur promissi prælia Martis,
Sed tamen is reliq. qui fuit ante, furor.*

2. *Reus quilibet patet inferioris artibus perisus per Rhinocerotem cum Elephante pugnantem*
exprimatur: nam et si Elephanto longè uiribus sit ualens, tamen & naturalis ei nascitur hostis, &
acuminato cornu dolose alium peris inallisorem. quam si adacto cornu perfodere possit, cæta vi-
ctoria ponitur, ut ex Agatharchida, Plinio, Acliano, Strabone, Diodoro Siculo, & alijs supra lau-
datis abundè liquet, nec repeto.

3. *Indes, et fortissimo per Rhinocerotem denotatur.* Eucherius ex sacro I. bi libro: *Numquid uo-
let Rhinoceros seruire tibi?* Et apud Balaam hæc uerba cætant. *Quis fortissimo, quasi Rhinocerotis.*
Sed & in Plinio 21. Chaldei, & Arabes reserè exposuerunt, *Salua non à ferocis fortissimo, sicut Leo-
nem Regis patente: cuius potentia sit sicut Naricornis.* Quod forte uerborum quos uiderim hactenus,
qui uerbis Latinis donarunt Regiam Psalmistæ.

1. lob. cap. 4. Scruisiam & arroganziam hoc animal notat. D. Gregorio... 5. Bucens in eo calor, obliuiscensia pallor est. ait idem sanctissimus Scriptor.

SPECIES VARIAE.

Inetas esse Rhinocerotis species, et sine Graeci, nec Latini prodiderunt, recentiori tamen diligens obseruatio persuasit, nam in Africa Rhinocerotem quendam videre deprehendimus magnitudine a simi sylue Elis, et in hinc ubi ali, pedibus coruicis, auribus equinis, cauda bovina. Peregrinat. African. lib. 6. cap. 12. In regno quodam Asiae Bengalae dicto ingens est Rhinocerotum copia, quos Abadae patria lingua vocant videndi sunt Ioan. Boerus, Antonius Maginus, Artus Histior Indiae Orient. pag. 18. Linchot. cap. 16. in illius regionis descriptione. Huius quadrupedis sermo, quod ex naso pullulat, densa est, et, sanguis, pedum rugis, et quicquid est in toto corpore, precipue aduersus cuncta qualibet carnis habere creduntur. Cuius supra coram, et laminae, et brachia referat, siue est descriptio eius apud Linchotum cap. 49. Hunc viri docti existimant esse Monocerosum, sicut unicornu, quod nostra aetate, praeter hunc, nemo alium vidit, excepto Ludonico Veramanno, seu Bartholomeo, qui lib. 1. cap. 19. ait se duos Monoceroses vidisse, quorum alter habebat cornu bicorniale, ipse magnitudine palli equini, alter paulo minor, domo missus Saluano Merca. Cuius auctoritate Conradus Gesnerus lib. de quadrupedibus, censuit varias esse species Monocerotis, quoniam verè ipse viderit, nam illa ipsa animalia in Magori aulam praedem visa, viris eruditissimis Rhinoceroses sunt habita, cunctis enim ea non è ironie, sed è naribus nascuntur, & extuberant; quare & Thomas Corrius, qui non ita praedem eorum picturam exhibuit, manifesti erroris conuincitur, qui cornu ipsi in frontibus dedit, quae constat in naribus locunda. In pari aetate versatur Iulius Caesar Scaliger exsultat in Cardan. 103. Neque tantum istae species recentiorum cura innotuerunt, sed & pleraque aliae, quae reperies apud Saruuelem Parachasium in peregrinationibus suis non uno loco, ad quem relector, remitto. Denique nec veteres unam tantum eius animantis speciem cognouisse videri possunt, quando alij vnum cornu, alij duo, nonnulli vtrumque in nare, quidam vnum in nare, alterum in humero ponunt; sed & illi, qui vtrumque in nare cornu collocant, dissident ab invicem, dum hi minus supra maius, isti contrario situ collocant. Haec omnia coepondunt, ut diuersas eius species tum visas argumento sit probabili.

Africani.

Erzelenis.

Erzelenis.

Curii.

Scaligeri.

Diuersitas ex Cornib.

QVOTIES ROMAE VISVS.

OC corollarij vice fuerit, nunquam Romae visum, nisi ad spectaculorum pompam, & Rhinocerotem, nec id quidem sepe. 1. Stante Republica Cn. Pompeius dedit, & in arena confectionibus exhibuit. Plinius & Solinus. 2. ab Augusto Principe extra ludorum ordinem in septis ostentus. Dio Cocertianus, & C. Suetonius, quoniam ille in uniuersello errore. 3. a Domitiano, aut ut quibusdam probabilius habetur a Tito Romam allatus, & populo monstratus, Nummis Domitiani, & Martialis. 4. Gallieni fuit inuidentia, nam inter alias feras ludis illius Imperatoris interfectas enumeratur etiam Rhinoceros. Trebellio Pollione in vita Gallieni auctor, nec pluries meminisse.

Quoties Romae visus.

VENATIO.

DIFFICILEM esse eius venationem, ac longe difficiliorem capturam plerique existimauerunt. D. Gregorius Magnus ex patre. Moralium in lob. cap. 39. Rhinoceros in domo est in uis, nec capere, quia nimium impatiens, in uita resistere potest, sed circa uenatorem, parauit vir sanctissimus eundem esse Rhinocerotem, ac Monoceros, quod & multis alijs scriptulo inpositum, in his sunt Albertus Magnus, ut dixi, & Vincencius Bellouacensis lib. 18. cap. 104. sed cuius experientia, & sequentium assiduitas, ut plane, plenèque haec distincta esse animalia liqueret, nam Monocerosum non posse viuum capi, constans est opinio, cum venatores eorum tantum se quirant. Ioan. Texel chil. 3. c. 7. Δρακόνες, & αἰγὴ δὲ ἀγρῶν τῶν Σαυαρῶν, οὐκ ἴσθι, Τὸ κίρκου τῶν κορυμῶν, ἰσθι τῶν παρὰ τὸν ποταμὸν

Diffinitio Monocerotis & Rhinoc.

A Ter Sūpa dī ḡdōxapov iōv v aītopōvov .

Vetere Paulus Lascius.

Carnem autem unam venientes, quas dicit,
Carnem hinc infulam, veniens contraria vi praeferunt,
Peram autem spali ad am coram finem auferere.

At de Rhinoceros omnia locus se habens, nam & Caprii lepe, & Romae in arena spectatus, ut dixi. Sed aperta illa est distinctio, quam ad leonem ex idoneis auctoribus: nam inter venantem ab eo nocentem capientibus est pene immobilis, & se robore suo, non etiam curu tuctu, ac vindicta con- tro. Rhinoceros incurs infans servat cursu, ac persequentibus pernicitate pedum se eripit. De probris caprii Oppianus Cylis lib. 4. Cynegetica principio statim

ἔκ τ' ἄλλοις κινέσεται ὄρμασι, κινέσεται δὲ κινέσεται,
ἢ γινώσκον ὅτι ἐπ' ἀπὸς γινώσκον ἄπορτος,
ἢ πορτί, Πινάκας κινέσεται, κινέσεται ὄρμα ἀπορτος.

Verbatim sic verto.

Non certum carnibus sadax, carnibus vero Taurus,
Non genus arx volidus, sed genus leonem,
Hec pedibus Rhinoceros frenas est, pedes arvale porcum.

De posteriori Phile propriei. Animal cap. 36.

— ἄλλ' ἀπὸς ὄρμα κινέσεται
Ἄπορτος κινέσεται ὄρμα ἀπορτος κινέσεται.
Idoneusque carnibus hinc rudes
Gesat pedes, omnesque saltenditatem.

DE CAMELO.
Cap. XXXIV.

AMELI sequitur consideratio, de quo quadrupede, non quid dicatur, sed quo delicta, studiose videndam, nam illius Graeci, Latini, barbarique Scriptorum ita eccatim extulerunt, ut licet utrique populo sit animal exoticum, nullum tamen celeberrimum, viliusque censent, nec feliciter expellerint, non, ut puto, quia experientia naturam ipsius explorarent, raris quippe Romanis, nullus Graecis erat usus, sed

quia Naturam in Universum exequi, agmen ducar. C. Iulius Solinus polyhist. Salmi Camelos ferissimos misit, sicut et Arabia plurimos gignat, verum hoc differunt, quod Arabici hinc in dorso for-bera habent, singula Baeriani in aunguato pedes atterunt, sunt enim illi reciprocis quibusdam pal-amentulis vestigia carnalenta, unde et comitaria est labor ambulantibus nullo fauente profecto an- sum insistenti, habentur in duple ministerium, sunt alij per se ferendo accommodati, alij per nocentes, aut ut in quibusdam codicibus melius habetur, alij ad pernicitatem accedentes, sed nec illi ultra instam pondera recipiunt, nec illi amplius, quam in solata spatio volumi egredi. Genitura capidine, in meliori con- dicio, praeter genituram in cubantibus libidine effertur, ut ad hoc, ut faciant cum Venere rem requirunt. Ode- runt equinum genus, sicut in quatuordecim casum, sic rectius, robet aut, utrum cum bibendi occasio data est, tantum implentur, quantum et faties desideria proserit, et in furnum diu proferunt, ut mentes a- quae capiant, per se refugium, sicut ne nisi et ambigat, sacris liquor, ipsi assidua praecalcatione lumbos ex- citant, ut turbent. Dicit aut in annis etiam, supplet Codex bonus davis, aut amplius nisi forte et af- las in peregrina in solentia vultus aeri morbos irabans ad bella strans in M. Dicitur in maxime pra- parantur, sicut utrumque est, ut desiderium in eis coitionis quadam castitate et si carerent, parant enim validiores, in Codice M. S. bona nota erat, explorares si a carnibus et reuorur. Lacum hinc integrum adscripti, vel quia parum sanus erat, & medica manu egibat, vel quia ex parte unguis & impale- Ocas videretur, nec satis Cameli naturam exprimeret, denique quod aut interpretacione non leui- pleraque indigetur, quippe alijs contraria scriptoribus, quod significatum perpendebant. hic erit.

Cap. 34. de Camel. lo. prodest. Cap. 34.

Partia in So. lino lo. 34.

Solinus cap. 34. pr. 34.